GE-HÅNDBOKA · RUTINE · 2.04 ARBEIDSOPERASJONER

Arbeidsutstyr til løfting av last

Dokumentnr.	GE-2.04-01 R
Type	Rutine
Kapittel	2.04 Arbeidsoperasjoner
Gjelder for	Alle ansatte, innleide og underentreprenører som løfter last med kran, anleggsmaskin eller annet løfteutstyr
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 45001 8.1; Forskrift om utførelse av arbeid (løfting og løfteredskap); Arbeidsmiljøloven § 4-4
Erstatter	SmartDok 0204-009 R

1. Formål og omfang

Rutinen skal hindre skader og ulykker når vi bruker løfteutstyr. Den gjelder alle løft av last i Gjerdalen, for eksempel rør, kummer, kumringer, betongelementer og materiell, med lastebilkran, gravemaskin og hjullaster brukt til løfting, og løfteutstyr på verkstedet.

2. Ansvar

Rolle	Ansvar
Anleggsleder	Planlegger løft som ikke er rutine, sørger for riktig utstyr og for at operatøren har nødvendig dokumentert opplæring. Sørger for koordinering når flere løfteutstyr løfter samme last.
Operatør (maskinkjører, lastebilsjåfør)	Kontrollerer utstyret før bruk, gjennomfører løftet sikkert og stopper ved fare.
Anhuker/signalgiver	Fester og frigjør lasten, har direkte kontakt med operatøren og holder andre unna faresonen.
Alle	Går aldri under hengende last. Melder skadet løfteutstyr.

3. Arbeidsgang

3.1 Før løftet

1. Bruk bare arbeidsutstyr som har nødvendig styrke og stabilitet til å tåle de belastningene det kan bli utsatt for.
2. Sjekk at arbeidsutstyret er tydelig merket. Merkingen skal vise
   - største arbeidsbelastning utstyret kan løfte,
   - største arbeidsbelastning for hver enkelt løfteposisjon,
   - hvordan utstyret skal brukes på en sikker måte,
   - forbud mot å løfte personer hvis utstyret ikke er beregnet for det.
3. Sjekk at løfteredskapet (stropper, kjetting, sjakler, kroker) er helt, merket og har gyldig sakkyndig kontroll der det kreves.
4. Velg løfteredskap som er tilpasset lasten, gripepunktene, løfteøyet, værforholdene og metoden for å stroppe og huke av lasten.
5. Monter arbeidsutstyret slik at ingen kan utsettes for fare ved at lasten kolliderer med folk, beveger seg utilsiktet på en farlig måte, løsner utilsiktet eller faller fritt.
6. Mobilt arbeidsutstyr og utstyr som kan demonteres, skal brukes slik at stabiliteten er sikret under alle forhold. Ta hensyn til underlaget: sett støttebein på fast grunn, bruk støtteplater og sikre maskinen mot å velte, rulle rundt, flytte seg eller gli.

7 Se etter luftlinjer og høyspent, se **GE-2.04-06 R** Arbeid ved høyspentledninger – luftlinje.
8 Står du i eller ved vei: sett opp arbeidsvarsling etter godkjent arbeidsvarslingsplan før løftet, se **GE-2.04-19 R**.
9 Planlegg løftet grundig. Løft som ikke er rutine, eller som involverer flere maskiner, skal planlegges i SJA, se **GE-2.02-10 R**.

3.2 Under løftet

1 Ingen skal oppholde seg under hengende last. Sperr av faresonen ved behov.
2 Ser ikke operatøren lasten hele veien, skal en person med kompetanse for oppgaven ha direkte kontakt med operatøren og dirigere. Avtal tegn eller bruk samband, se **GE-2.05-02 R**.
3 Den som fester eller frigjør lasten for hånd, skal ha direkte eller indirekte kontroll over arbeidsoperasjonen og gi klart signal før løft.
4 Løft rolig og kontrollert, og overvåk løftet nøye. Unngå at lasten svinger eller kolliderer med personer, kjøretøy eller andre løft.
5 Brukes mer enn ett løfteutstyr, skal lasten og delene av løfteutstyret ikke kunne støte sammen. Det skal være avtalt hvordan arbeidet koordineres, og én person skal lede løftet.
6 Forlat aldri hengende last, med mindre adgangen til faresonen er hindret og lasten er forsvarlig hengt opp og festet.
7 Løfteutstyr som ikke er styrt, skal ikke brukes utendørs når vind, sikt eller andre værforhold gjør at det ikke kan brukes sikkert.

Viktig: Gå aldri under hengende last. Bruk aldri løfteutstyr til å løfte personer hvis det ikke er laget for det, se **GE-2.05-15 R** Bruk av personløfter (lift).

3.3 Etter løftet

1 Senk lasten på stødig underlag og sikre den mot å velte eller rulle.
2 Lagre løfteredskapet slik at det ikke skades eller forringes.
3 Løfteredskap som ikke demonteres etter bruk, skal være tydelig merket slik at brukerne kjenner egenskapene til redskapet.
4 Skadet utstyr merkes «Ikke i bruk», tas ut av bruk og meldes til anleggsleder.

4. Kontroll, registrering og dokumentasjon

- Dokumentert opplæring i kran og løfteutstyr registreres i SmartDok (kompetanse), se **GE-1.03-09 R**.
- Sakkyndig kontroll av kraner og løfteutstyr følges opp etter **GE-2.07-02 R**.
- SJA for løft som ikke er rutine lagres i SmartDok på prosjektet.
- Uønskede hendelser og skadet utstyr meldes som RUH i SmartDok.

5. Referanser

- Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)
- Arbeidsmiljøloven § 4-4
- **GE-1.03-09 R** Opplæring i bruk av arbeidsutstyr
- **GE-2.02-10 R** Sikker jobbanalyse (SJA)
- **GE-2.04-02 R** Arbeidsutstyr ved løfting av vibroplate
- **GE-2.04-06 R** Arbeid ved høyspentledninger – luftlinje
- **GE-2.04-19 R** Arbeidsvarsling
- **GE-2.04-23 R** Heising og lossing
- **GE-2.05-02 R** Bruk av sambandsradio
- **GE-2.05-10 R** Bruk av anleggsmaskiner til løfting
- **GE-2.05-15 R** Bruk av personløfter (lift)
- **GE-2.07-02 R** Sakkyndig kontroll av maskiner
- **GE-2.08-08 R** Bruk av kran, løfteutstyr og redskaper på verksted

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 0204-009 R.	Daglig leder